

Cristòfol Despuig ja el 1557 denúncia genocidi

JAUME FÀBREGA <https://www.facebook.com/jaume.fabrega/posts/710065505724733>

Molta gent -fins i tot molts catalans- circumscriuen l'animadversió de Castella (o Espanya) contra Catalunya, al franquisme, i ho situen en el context excepcional d'una sola persona que també, certament, va perjudicar els espanyols: però no conec que cap escriptor espanyol fos assassinat pel fet d'escriure en aquesta llengua. No va ser només un home el que va endegar aquest genocidi contra Catalunya, sinó un estat que es diu Espanya.

Castella, al segle XV ja es veu amb prou força per intervenir negativament en els afers catalans i imposar el castellà a través de la Inquisició. Al segle XVI l'església catalana, a través de l'alta jerarquia, ja està castellanitzada, i la gent no entén els capellans quan prediquen. Igualment la persecució de la nostra llengua, la supressió de les nostres llibertats i estructures d'estat, si bé fonamentalment, i de forma brutal, data del 1714, la llavor ja estava plantada abans, amb la invasió castellana arran de la Guerra dels Segadors i la mutilació del nostre país (Tractat dels Pirineus, 1659).

Però, si hem de datar els atacs de Castella i l'intent totalitari de genocidi lingüístic, hem de recular als segles XVI-XVI: el mateix Cervantes observa, al Quixot, aquesta obsessió castellana. I això no són pas lectures o suposicions d'historiadors, sinó que el principal humanista del Renaixement català -Cristòfol Despuig, tortosí, ja ho escriu en un llibre titulat *Los col-loquis de la insigne ciutat de Tortosa* (1557). En aquests interessantíssims *Col-loquis*, a part de donar-nos valuoses informacions gastronòmiques -per això, primordialment, em vaig interessar pel text-, a través de les converses de dos cavallers tortosins amb un cavaller valencià, i de forma tan sorprenent com actual, hi apareixen els grans temes de la confrontació entre Catalunya i Espanya.

En primer lloc, la negació de l'altre, a fi d'humiliar-lo, despersonalitzar-lo i convertir-lo en quelcom vulnerable -com fan des de Bono, Iglesias, Sáenz de Santamaria a Loquillo, titllant-nos de "nazis" i negant que siguem una nació, amb la seva pròpia història-. Doncs tot això ja ho diu Despuig: comenta la negació i manipulació de la història, les mentides que es diuen sobre els catalans, l'apropiació del nom d'Espanya per part de Castella i l'"altanería" i prepotència de Castella i l'arrogància del seu discurs.

"Per fer gloriosa la sua pròpia nació -diu- no dubten d'escriure mentires". I afegeix que "estos castellans s'ho beuen tot", ja que són l'únic poble creat per Déu i que "ells a soles creuen ser en lo món". Afirma, a més, que diuen que nosaltres no tenim història, ni reis, ni estructures de poder nostres, i que els castellans es consideren els únics espanyols. Paraules d'una sorprenent actualitat, que es diuen *urbi et orbi* a tots els articles i totes les tertúlies d'Espanya, cada dia! Observa les mudances de la història -en què estem ara, amb el procés- "si ara veiem manar los castellans, demà veurem que seran manats (...) i aprofitar-los ho poc la llàvia que tenen". I una cosa també ben actual: "Los de Catalunya han tingut en tot temps més obres que paraules, lo que contrari és en los castellans, que tot temps han tingut més paraules que obres"... Tot i quan han tingut "obres" envers Catalunya han estat absolutament nefastes.

Finalment, es fixa en la llengua i en el persistent objectiu històric d'Espanya, pel que fa a la seva destrucció, tot rebatent l'afirmació que és un "dialecte" o que el valencià és un altre idioma i, per consum intern, critica els nobles que es passen al castellà. Fins i tot entra en detalls d'idiosincràsia, i rebut l'afirmació espanyola de què els catalans són gasius. Mireu si, tot plegat, ve de lluny!